

ЛИКОВНА УМЕТНОСТ

**Испитни каталог
за државну матуру у
школској години 2023/2024.**

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ИСПИТНИ КАТАЛОГ ЗА **ДРЖАВНУ МАТУРУ** У ШКОЛСКОЈ ГОДИНИ 2023/2024.
ЛИКОВНА УМЕТНОСТ

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

САДРЖАЈ

УВОД	5
1. ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА	6
2. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ И ЛИКОВНИ ПРИМЕРИ	7
2.1. РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА	8
2.2. ПОПИС ЛИКОВНИХ ПРИМЕРА	12
3. СТРУКТУРА ИСПИТА	14
4. ТЕХНИЧКИ ОПИС ИСПИТА	15
4.1. ТРАЈАЊЕ ИСПИТА	15
4.2. ИЗГЛЕД ИСПИТА И НАЧИН РЕШАВАЊА	15
4.3. ПРИБОР	15
5. ОПИС БОДОВАЊА	16
6. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА	18
6.1. ПРИМЕР ЗАДАТКА ВИШЕСТРУКОГ ИЗБОРА	18
6.2. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА ПОВЕЗИВАЊА	20
6.3. ПРИМЕР ЗАДАТКА ДОПУЊАВАЊА	22
6.4. ПРИМЕР ЗАДАТАКА КРАТКОГ ОДГОВОРА	24
6.5. ПРИМЕР ЗАДАТАКА ПРОДУЖЕНОГ ОДГОВОРА	26
7. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТ	28

УВОД

Ликовна уметност је изборни предмет државне матуре.

Испитни каталог за државну матуру из Ликовне уметности је основни докуменат испита у којем су наведени и објашњени садржаји, критеријуми те начини испитивања и вредновања знања у школској години 2023/2024. Усклађен је с одобреним курикулумом за наставни предмет Ликовну културу за основне школе и наставни предмет Ликовну уметност за гимназије.¹

Кандидат² који је слушао Ликовну уметност према двогодишњем наставном програму требао би да прошири стечено знање садржајима курикулума за Ликовну уметност користећи се додатном одобреном литературом.

Испитни каталог садржи седам поглавља:

1. Подручја испитивања
2. Образовни исходи и ликовни примери
3. Структура испита
4. Технички опис испита
5. Опис бодовања
6. Примери задатака
7. Припрема за испит.

У првом и другом поглављу наведено је шта се испитује у испиту. У првом поглављу наведена су подручја испитивања, а у другом кључна знања и вештине које би кандидат требао да усвоји, тј. образовни исходи и ликовни примери који се односе на поједино подручје испитивања.

У трећем, четвртном и петом поглављу описани су начин испитивања, структура и облик испита, врсте задатака те начин решавања и вредновања задатака и испитних целина.

У шестом поглављу наведени су примери задатака са детаљним објашњењем, а у седмом поглављу објашњено је на који начин се треба припремити за испит.

¹ (NN, бр. 7/19, 22. 1. 2019), Одлука о доношењу курикулума за наставни предмет Ликовну културу за основне школе и наставни предмет Ликовну уметност за гимназије у Републици Хрватској

² Термин „кандидат” у испитном каталогу подразумева родну разлику те се односи и на кандидаткиње и на кандидате.

1. ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА

Испитом државне матуре из Ликовне уметности испитује се ликовна писменост провером аналитичког процеса односно способности анализе ликовног дела. Такође, испитује се разумевање уметничких дела и ликовних проблема у одговарајућем контексту кроз синхронијски и дијахронијски приступ као и познавање карактеристика раздобља, стилова и ликовних праваца.

Испитом се проверавају знања и вештине прописане курикулумом за Ликовну уметност (2019) из домена Б (*Доживљај и критички став*) и домена Ц (*Уметност у контексту*).

Испит се састоји од двеју испитних целина, а садржаји су подељени у четири подручја испитивања:

1. *Уметност и човек*: испитују се садржаји из потподручја *Људско тело у уметности* и *Поглед на свет*. У склопу првог потподручја анализирају се различити начини приказивања и коришћења људског тела у уметности. У склопу другог потподручја анализирају се избор и приказ тема карактеристичних за поједина раздобља, врсте перспектива, различити приступи форми те приказ визуелне стварности у фотографији, филму и видеу.
2. *Човек и простор*: испитују се садржаји из потподручја *Архитектура* и *Урбанизам*. У склопу првог потподручја испитују се основе архитектуре и анализирају се грађевине специфичне за поједина раздобља, стамбена архитектура те однос архитектуре, скулптуре и сликарства. У склопу другог потподручја анализирају се примери урбанизма кроз различита раздобља и стилове.
3. *Уметност и тумачење света*: испитују се садржаји из потподручја *Уметност и духовност* те *Уметност и наука*. У склопу првог потподручја испитује се разумевање уметничких дела повезаних с култним, верским и филозофским концептима. У склопу другог потподручја испитује се разумевање уметничких дела повезаних са научним концептима и технолошким достигнућима.
4. *Уметност и моћ / Уметност и стваралачки процес*: испитују се садржаји из потподручја *Уметност и моћ* те *Уметност и стваралачки процес*. У склопу првог потподручја испитује се разумевање пропагандних могућности уметности, друштвене улоге уметности, цензуре у уметности, комерцијализације и институционализације уметности те односа уметности и популарне културе. У склопу другог потподручја испитује се разумевање развоја идеје од скице до коначне реализације уметничког дела.

Испитом се проверава кандидатово разумевање ликовне уметности на појединим примерима светског и националног наслеђа који се уклапају у прописана подручја и потподручја. Испитује се способност анализе ликовних дела кроз познавање основних појмова, ликовних врста, специфичности обликовања, главних формалних и иконографских карактеристика те карактеристика стилских раздобља и уметничких праваца прописаних каталогом.

2. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ И ЛИКОВНИ ПРИМЕРИ

У овом поглављу су за свако подручје и потподручје испитивања наведени образовни исходи односно конкретни описи оног шта кандидат мора да зна и разуме да би остварио жељени резултат у испиту државне матуре из Ликовне уметности. Образовни исходи одређени су глаголима *анализирати*, *описати*, *објаснити*, *упоредити* и др. Сви наведени глаголи подразумевају и све ниже когнитивне нивое од оног који је укључен у значење појединог глагола. Глагол *анализирати* у разрађивању образовних исхода (табела 1) подразумева *одређивање*, *препознавање*, *означавање*, *уцртавање*, *описивање* и *објашњавање* формалних елемената, начина обликовања и композиционих начела ликовних примера.

2.1. РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА

Табела 1. Разрада образовних исхода

ПОДРУЧЈЕ 1. УМЕТНОСТ И ЧОВЕК		
ПОТПОДРУЧЈЕ	ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ИЗ КУРИКУЛУМА	РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА
1.1. Људско тело: тело као објекат, тело као субјекат, тело у траговима	1.1.1. Ученик анализира уметничко дело које се уклапа у теме „Људско тело у ликовној уметности” и „Поглед на свет” те изражава критички став. (SŠ LU B.1.1.)	<ul style="list-style-type: none"> ♦ објаснити формалне елементе, начине обликовања и композиционе принципе ликовног дела ♦ објаснити како су материјали и технике одредили обликовање ликовног дела ♦ објаснити стилска обележја ликовног дела ♦ упоредити однос теме и садржаја ликовних дела различитих стилских раздобља и ликовних праваца ♦ упоредити приступ истом ликовном проблему у делима различитих стилова, праваца и раздобља ♦ објаснити избор средстава и поступака те садржај/идеју у изведбеним и концептуалним облицима уметности ♦ објаснити међуоднос контекста и уметничког дела/стила ♦ навести податке о најрелевантнијим ликовним делима* <p>* Споменути подаци односе се на познавање назива ликовних дела, имена њихових аутора, одређивање времена настанка дела и места њиховог чувања.</p>
	1.1.2. Ученик просуђује међуоднос контекста и уметничког дела/стила. (SŠ LU C.1.1.)	
1.2. Поглед на свет: тематика уметничких дела, приказ простора (перспективе), начини обликовања форме, фотографија, филм и видео	1.2.1. Ученик анализира уметничко дело које се уклапа у теме „Људско тело у ликовној уметности” и „Поглед на свет” те изражава критички став. (SŠ LU B.1.1.)	
	1.2.2. Ученик просуђује међуоднос контекста и уметничког дела/стила. (SŠ LU C.1.1.)	

ПОДРУЧЈЕ 2. ЧОВЕК И ПРОСТОР		
ПОТПОДРУЧЈЕ	ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ИЗ КУРИКУЛУМА	РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА
2.1. Архитектура: основе архитектуре, специфичности архитектуре кроз раздобља, стамбена архитектура, однос архитектуре, скулптуре и сликарства	2.1.1. Ученик анализира дела архитектуре и урбанизма која се уклапају у тему „Човек и простор” те изражава критички став. (SŠ LU B.2.1.)	<ul style="list-style-type: none"> описати основне конструктивне и просторне елементе те стилска обележја архитектуре на примеру античког храма, хришћанске базилике и модерне/савремене конструкције анализирати грађевине специфичне за поједина раздобља, стилове и правце анализирати пример стамбене архитектуре користећи се одговарајућом терминологијом упоредити примере стамбене архитектуре кроз стилове/раздобља објаснити однос архитектуре, скулптуре и сликарства у одговарајућем друштвено-историјском контексту објаснити међуоднос контекста и уметничког дела/стила навести податке о најрелевантнијим архитектонским делима* <p>* Споменути подаци односе се на познавање назива дела, имена њихових аутора, одређивање времена настанка дела и њихове локације</p>
	2.1.2. Ученик просуђује међуоднос контекста и уметничког дела/стила. (SŠ LU C.2.1.)	
2.2. Урбанизам: специфичности урбанизма кроз раздобља	2.1.1. Ученик анализира дела архитектуре и урбанизма која се уклапају у тему „Човек и простор” те изражава критички став. (SŠ LU B.2.1.)	<ul style="list-style-type: none"> анализирати изабране урбанистичке целине упоредити примере урбанизма кроз стилове/раздобља објаснити улогу скулптуре у обликовању јавног простора објаснити међуоднос контекста и уметничког дела/стила навести податке о најрелевантнијим урбанистичким делима* <p>* Споменути подаци односе се на познавање назива дела, имена њихових аутора, одређивање времена настанка дела и њихове локације</p>
	2.1.2. Ученик просуђује међуоднос контекста и уметничког дела/стила. (SŠ LU C.2.1.)	

ПОДРУЧЈЕ 3. УМЕТНОСТ И ТУМАЧЕЊЕ СВЕТА		
ПОТПОДРУЧЈЕ	ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ИЗ КУРИКУЛУМА	РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА
3.1. Уметност и духовност: уметност и култ, уметност и религија, уметност и филозофија	3.1.1. Ученик анализира уметничко дело које се уклапа у теме „Уметност и духовност” и „Уметност и наука”. (SŠ LU B.3.1.)	<ul style="list-style-type: none"> анализирати ликовна дела повезана са култом, религијом и филозофијом објаснити иконографске садржаје и методе на ликовним делима сакралне уметности упоредити однос архитектуре, вајарства и сликарства култних и сакралних простора сместити ликовно дело повезано са култом, религијом и филозофијом у одговарајући стил или раздобље објаснити утицај култа, религије и филозофије на ликовна дела различитих култура, стилова и раздобља објаснити међуоднос контекста уметничког дела/стила навести податке о најрелевантнијим ликовним делима* <p>* Споменути подаци односе се на познавање назива ликовних дела, имена њихових аутора, одређивање времена настанка дела и места њиховог чувања.</p>
	3.1.2. Ученик просуђује међуоднос контекста и уметничког дела/стила. (SŠ LU C.3.1.)	
3.2. Уметност и научни приступ: уметност и наука, уметност и технологија	3.2.1. Ученик анализира уметничко дело које се уклапа у теме „Уметност и духовност” и „Уметност и наука”. (SŠ LU B.3.1.)	<ul style="list-style-type: none"> анализирати ликовна дела повезана са научним концептима и технолошким достигнућима описати материјале и технике који омогућавају нова обликовна и конструктивна решења објаснити утицај наука и технологија на ликовна дела различитих култура, стилова и раздобља сместити ликовно дело повезано са научним концептима и технолошким достигнућима у одговарајући стил или раздобље објаснити међуоднос контекста и уметничког дела/стила навести податке о најрелевантнијим ликовним делима* <p>* Споменути подаци односе се на познавање назива ликовних дела, имена њихових аутора, одређивање времена настанка дела и места њиховог чувања.</p>
	3.2.2. Ученик просуђује међуоднос контекста и уметничког дела/стила. (SŠ LU C.3.1.)	

ПОДРУЧЈЕ 4. УМЕТНОСТ И МОЋ / УМЕТНОСТ И СТВАРАЛАЧКИ ПРОЦЕС		
ПОТПОДРУЧЈЕ	ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ИЗ КУРИКУЛУМА	РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА
4.1. Уметност и моћ: уметност као пропаганда, уметност као друштвени коментар, уметност и цензура, популарна култура и масовни медији, комерцијализација, институционализација и експлоатација уметности и културе	4.1.1. Ученик анализира дело које се уклапа у теме „Уметност и моћ” и „Стваралачки процес”. (SŠ LU B.4.1.)	<ul style="list-style-type: none"> анализирати ликовна дела коришћена у сврху исказивања моћи и друштвеног положаја те изражавања друштвеног коментара објаснити иконографске садржаје ликовних дела коришћених у сврху исказивања моћи и друштвеног положаја те изражавања друштвеног коментара објаснити примере цензуре у ликовној уметности објаснити мотиве популарне културе у ликовној уметности те визуелна средства и методе рекламне индустрије и других масовних медија објаснити примере комерцијализације, институционализације и експлоатације уметности и културе у ликовној уметности објаснити пропагандну улогу уметности у различитим друштвима објаснити на који начин ликовна дела рефлектују или критикују вредности, идеје и уверења времена у којем су настала објаснити различите узроке цензуре у ликовној уметности повезујући их с одговарајућим друштвено-историјским контекстом објаснити међуоднос контекста и уметничког дела/стила навести податке о најрелевантнијим ликовним делима* <p>* Споменути подаци односе се на познавање назива ликовних дела, имена њихових аутора, одређивање времена настанка дела и места њиховог чувања.</p>
	4.1.2. Ученик просуђује међуоднос контекста и уметничког дела/стила. (SŠ LU C.4.1.)	

ПОДРУЧЈЕ 4. УМЕТНОСТ И МОЋ / УМЕТНОСТ И СТВАРАЛАЧКИ ПРОЦЕС		
ПОТПОДРУЧЈЕ	ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ ИЗ КУРИКУЛУМА	РАЗРАДА ОБРАЗОВНИХ ИСХОДА
4.2. Уметност и стваралачки процес	4.1.1. Ученик анализира дело које се уклапа у теме „Уметност и моћ” и „Стваралачки процес”. (SŠ LU B.4.1.)	<ul style="list-style-type: none"> ♦ препознати фазе стваралачког процеса на ликовном делу ♦ описати карактеристике стваралаштва најрелевантнијих ликовних уметника ♦ објаснити међуоднос контекста и уметничког дела/стила ♦ навести податке о најрелевантнијим ликовним делима* <p>* Споменути подаци односе се на познавање назива ликовних дела, имена њихових аутора, одређивање времена настанка дела и места њиховог чувања.</p>

2.2. ПОПИС ЛИКОВНИХ ПРИМЕРА

У овом поглављу су наведени ликовни примери који ће се детаљно испитивати у другој испитној целини (Анализа ликовног примера). За те ликовне примере кандидат би требало да зна податке о уметнику, називу дела, времену настанка и месту чувања.

1. Атина (агора, акропољ)
2. Лошињски Апоксиомен, 2. или 1. век пре н. е., Мали Лошињ
3. Пантеон, 2. век, Рим
4. Диоклецијанова палата, 4. век, Сплит
5. Комплекс Еуфразијеве базилике, 6. век, Пореч
6. Рељефи на плутејима олтарне преграде из цркве Свете Неђилице, 11. век, Задар
7. Христос на престолу, фреска, 12. век, Сан Клементе, Тауљ
8. Катедрала Нотр Дам, 12/13. век, Шартр
9. Ђото ди Бондоне, циклус фрески из капеле Арена (Скровењи), 14. век, Падова
10. Мазачо, *Пресвето Тројство*, 15. век, С. Марија Новела, Фиренца
11. Јан ван Ајк, *Портрет Арнолфинијевих*, 15. век, Лондон
12. Донатело, *Давид*, бронза, 15. век, Фиренца
13. Катедрала св. Јакова, 15/16. век, Шибеник
14. Леонардо да Винчи, *Последња вечера*, 15. век, Милано
15. Микеланђело Буонароти, *Пијета*, 15. век, Рим
16. Рафаел Санти, *Света породица Каниђани*, 16. век, Минхен
17. Микеланђело Буонароти, осликавање свода Сикстинске капеле, 16. век, Ватикан
18. Микеланђело Буонароти, *Последњи суд*, 16. век, Сикстинска капела, Ватикан
19. Микеланђело Меризи да Каравађо, *Позивање св. Матеја*, 16. век, Рим
20. Ђан Лоренцо Бернини, *Занос св. Терезе*, 17. век, Рим
21. Едуар Мане, *Доручак на трави*, 1863, Париз
22. Винсент ван Гог, *Кафана на Плаце ду Форум, ноћу*, 1888, Отерло
23. Иван Мештровић, *Бунар живота*, 1905, Загреб
24. Пабло Пикасо, *Госпођице из Авињона*, 1907, Њујорк
25. Константин Бранкуши, *Пољубац*, 1916, камен, Филадельфија
26. Пит Мондријан, *Композиција 2 са црвеном, плавом и жутом*, 1930, Београд

-
-
27. Валтер Гропијус, *Баухаус*, 1925 - 1926, Десау
 28. Ле Корбизје, капела Нотр Дам, 1954, Роншан
 29. Чарлс Мур и Август Перез, Пјаца ди Италија, 1978, Њу Орлеанс
 30. Френк Гери, Музеј Гугенхајм, 1997, Билбао

3. СТРУКТУРА ИСПИТА

Испит се састоји од две испитне целине које садрже укупно 57 задатака. Структура прве испитне целине приказана је у табели 2.

Табела 2. Структура прве испитне целине

РЕДНИ БРОЈ ЗАДАТКА	ВРСТА ЗАДАТАКА	БРОЈ ЗАДАТАКА
1 – 16.	Задаци вишеструког избора	16
17 – 26.	Задаци повезивања	10
27 – 34.	ГРУПА ЗАДАТАКА (Група задатака садржи два задатка везана уз један ликовни пример. Од тога је један задатак допуњавања који укључује означавање или уцртавање траженог садржаја фломастером, а један задатак кратког одговора.)	8 x 2
УКУПАН БРОЈ ЗАДАТАКА		42

Структура друге испитне целине приказана је у табели 3.

Табела 3. Структура друге испитне целине (Анализа ликовног примера)

РЕДНИ БРОЈ ЗАДАТКА	ВРСТА ЗАДАТАКА	БРОЈ ЗАДАТАКА
1 – 5.	ЗАДАЦИ ДОПУЊАВАЊА (укључују означавање или уцртавање траженог садржаја фломастером)	5
6 – 10.	Задаци продуженог одговора	5
11 – 15.	Задаци кратког одговора	5
УКУПАН БРОЈ ЗАДАТАКА		15

4. ТЕХНИЧКИ ОПИС ИСПИТА

Технички опис испита подразумева трајање испита, изглед и начин решавања испита те прибор за решавање испита.

4.1. ТРАЈАЊЕ ИСПИТА

Испит из Ликовне уметности траје **120 минута** без паузе.

Прва испитна целина траје **60 минута**.

Друга испитна целина (*Анализа ликовног примера*) такође траје **60 минута**.

Временик спровођења испита биће објављен на мрежној страници Националног центра за вањско вредновање образовања (www.ncvvo.hr).

4.2. ИЗГЛЕД ИСПИТА И НАЧИН РЕШАВАЊА

Кандидат добија сигурносну кесицу у којој су две испитне свеске, лист за одговоре и лист за концепт.

Важно је пажљиво прочитати текст општих упутстава и текст упутстава за решавање задатака и означавање тачних одговора.

Примери упутстава за решавање појединих врста задатака налазе се у поглављу *Примери задатака*.

У задацима затвореног типа (вишеструког избора и повезивања) кандидат мора да означи тачне одговоре знаком X на листу за одговоре. Ако кандидат означи више од једног одговора, задатак ће се бодовати са 0 (нула) бодова без обзира на то шта је међу означеним и тачан одговор.

У задацима отвореног типа кандидат мора да означи или уцрта фломастером тражени садржај на ликовни пример (у задацима допуњавања), да одговори кратким одговором са једном или са неколико речи (у задацима кратког одговора) или да одговори са неколико реченица на предвиђено место у испитној свесци (задаци продуженог одговора). Ако кандидат погрешно, треба да прецрта нетачан одговор, стави га у заграду, напише тачан одговор и стави параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме) поред тачног одговора.

При решавању задатака отвореног типа кандидати могу да користе лист за концепт, али на крају морају да читко упишу своје одговоре на предвиђено место у испитној свесци.

4.3. ПРИБОР

Током писања обају делова испита допуштено је употребљавати искључиво хемијску оловку којом се пише плавом или црном бојом, фломастере и лењир.

5. ОПИС БОДОВАЊА

Кандидат у испиту може да оствари **92** бода.

У првој испитној целини могуће је остварити **72** бода. Бодовање прве испитне целине приказано је у табели 4.

Табела 4. Бодовање прве испитне целине

РЕДНИ БРОЈ ЗАДАТКА	ВРСТА ЗАДАТАКА	БРОЈ БОДОВА
1 – 16.	Задаци вишеструког избора	16
17 – 26.	Задаци повезивања	40
27 – 34.	ГРУПА ЗАДАТАКА (Група задатака садржи два задатка везана уз један ликовни пример. Од тога је један задатак допуњавања који укључује означавање или уцртавање траженог садржаја фломастером, а један задатак кратког одговора.)	16
УКУПАН БРОЈ БОДОВА		72

У другој испитној целини могуће је остварити **20** бодова. Бодовање друге испитне целине (*Анализа ликовног примера*) приказано је у табели 5.

Табела 5. Бодовање друге испитне целине

РЕДНИ БРОЈ ЗАДАТКА	ВРСТА ЗАДАТАКА	БРОЈ БОДОВА
1 – 5.	ЗАДАЦИ ДОПУЊАВАЊА (укључују означавање или уцртавање траженог садржаја фломастером)	5
6 – 10.	Задаци продуженог одговора	10
11 – 15.	Задаци кратког одговора	5
УКУПАН БРОЈ БОДОВА		20

У задацима вишеструког избора и повезивања сваки тачно означен одговор на листу за одговоре доноси 1 бод.

У задацима допуњавања сваки тачно означен или уцртан садржај на ликовном примеру доноси 1 бод.

У задацима кратког одговора сваки тачан одговор доноси 1 бод.

У задацима продуженог одговора сваки тачан и логично обликован одговор, у којем су наведени сви елементи тачног одговора, доноси 2 бода. Делимично тачан одговор, којем недостају поједини елементи тачног одговора, доноси 1 бод. Изостанак одговора или одговор у којем није наведен ниједан елемент тачног одговора доноси 0 бодова.

6. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА

У овом поглављу су приказани примери задатака. Уз сваки пример задатка наведени су упутства за решавање задатака, тачан одговор/тачни одговори, подручје испитивања, потподручје испитивања, образовни исход који се тим задатком испитује те начин бодовања.

6.1. ПРИМЕР ЗАДАТКА ВИШЕСТРУКОГ ИЗБОРА

Задатак вишеструког избора састоји се од упутства (у којем је описан начин решавања задатка и које је заједничко за све задатке тог типа у низу), основе (у којој је постављен задатак) те четирију понуђених одговора од којих је један тачан.

Упутство за решавање задатка вишеструког избора гласи:

У следећем задатку од више понуђених одговора само је **један** тачан.

Тачан одговор морате да означите знаком X на листу за одговоре хемијском оловком.

Тачан одговор доноси један бод.

Задатак:

Пажљиво погледајте ликовни пример.

Каква је улична структура приказане урбане целине?

- A. ортогонална
- B. радијална
- C. слободна
- D. спирална

ТАЧАН ОДГОВОР: В. радијална

ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: 2. *Човек и простор*

ПОТПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: 2.2. *Урбанизам: специфичности урбанизма кроз раздобља*

ОБРАЗОВНИ ИСХОД: анализирати изабране урбанистичке целине

ЛИКОВНИ ПРИМЕР: Трг Етоал, Париз

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора

6.2. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА ПОВЕЗИВАЊА

Задатак повезивања састоји се од упутства (у којем је описан начин решавања задатка и које је заједничко за све задатке тог типа у низу), основе (у којој је постављен задатак) те четири садржаја означених бројевима од **1.** до **4.** које треба повезати с једним од садржаја означених словима од **A.** до **F.**

Упутство за решавање задатка повезивања гласи:

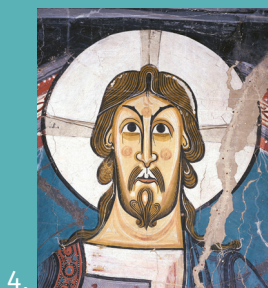
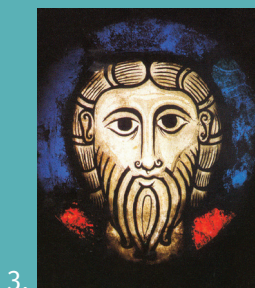
У следећем задатку **сваки** садржај означен бројем повежите **само с једним** одговарајућим садржајем који је означен словом.

Два садржаја означена словом не могу да се повежу.

Тачне одговоре морате да означите знаком X на листу за одговоре хемијском оловком. Сваки тачан одговор доноси један бод.

Задатак:

Пажљиво погледајте ликовне примере.

Сваку приказану слику повежите с одговарајућом сликарском техником.

- A. енкаустика
- B. фреска
- C. мозаик
- D. темпера
- E. уље
- F. витраж

ТАЧАН ОДГОВОР: 1. А. енкаустика, 2. С. мозаик, 3. F. витраж, 4. В. фреска

ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: 1. *Уметност и човек*

ПОТПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: 1.1. *Људско тело: тело као објекат, тело као субјекат, тело у траговима*

ОБРАЗОВНИ ИСХОД: објаснити како су материјали и технике одредили обликовање ликовног дела

ЛИКОВНИ ПРИМЕРИ:

1. Портрет дечака Еутиха, 2. век, енкаустика, Музеј уметности Метрополитен, Њујорк
2. Царица Теодора с пратњом (детал), 6. век, мозаик, базилика Сан Витале, Равена
3. Глава Христоса, 11. век, витраж, Музеј Нотр Дам, Стразбур
4. Христос на престолу (детал), фреска, црква Сан Клементе, Тауљ

БОДОВАЊЕ: 4 бода – сви тачни одговори

3 бода – 3 тачна одговора

2 бода – 2 тачна одговора

1 бод – 1 тачан одговор

0 бодова – сви нетачни одговори, одговори нису означени или су означени сви одговори

6.3. ПРИМЕР ЗАДАТКА ДОПУЊАВАЊА

Задатак допуњавања састоји се од упутства (у којем је описан начин решавања задатка и које је заједничко за све задатке тог типа у низу) и основе (у којој је постављен задатак) у којој је задано шта би кандидат требао да одговори.

Упутство за решавање задатка допуњавања гласи:

У следећем задатку фломастером означите тражени садржај на ликовном примеру или уцртајте тражени садржај на ликовни пример.

Тачан одговор доноси један бод.

Задатак:

Пажљиво погледајте ликовни пример.

На приказану скулптуру уцртајте композициону линију.

ТАЧАН ОДГОВОР:

ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: 3. Уметност и тумачење света

ПОТПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: 3.1. Уметност и духовност: уметност и култ, уметност и религија, уметност и филозофија

ОБРАЗОВНИ ИСХОД: анализирати ликовна дела повезана с култом, религијом и филозофијом

ЛИКОВНИ ПРИМЕР: Андреа дел Верокио, *Давид*, бронза, 15. век, Национални музеј Барђело, Фиренца

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор или одговор није означен или уцртан

6.4. ПРИМЕР ЗАДАТАКА КРАТКОГ ОДГОВОРА

Задатак кратког одговора састоји се од упутства (у којем је описан начин решавања задатка и које је заједничко за све задатке тог типа у низу) и основе (најчешће питања) у којој је задано шта би кандидат требао да одговори.

Упутство за решавање задатка кратког одговора гласи:

У следећем задатку одговорите кратким одговором (са једном или са неколико речи).

Одговор упишите **само** на предвиђено место у испитној свесци.

Тачан одговор доноси један бод.

Задатак:

Пажљиво погледајте ликовни пример.

Како се назива врста свода приказане грађевине? _____

ТАЧАН ОДГОВОР: крстасто-ребрасти свод

ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: 2. *Човек и простор*

ПОТПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: 2.1. *Архитектура: основе архитектуре, специфичности архитектуре кроз раздобља, стамбена архитектура, однос архитектуре, скулптуре и сликарства*

ОБРАЗОВНИ ИСХОД: описати основне конструктивне и просторне елементе те стилска обележја архитектуре на примеру античког храма, хришћанске базилике и модерне/савремене конструкције

ЛИКОВНИ ПРИМЕР: Катедрала у Соасону, 12/13. век

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор или одговор није наведен

6.5. ПРИМЕР ЗАДАКА ПРОДУЖЕНОГ ОДГОВОРА

Задатак продуженог одговора састоји се од упутства (у којем је описан начин решавања задатка и које је заједничко за све задатке тог типа у низу) и основе (у којој је постављен задатак) у којој је задано шта би кандидат требао да одговори.

Упутство за решавање задатка продуженог одговора гласи:

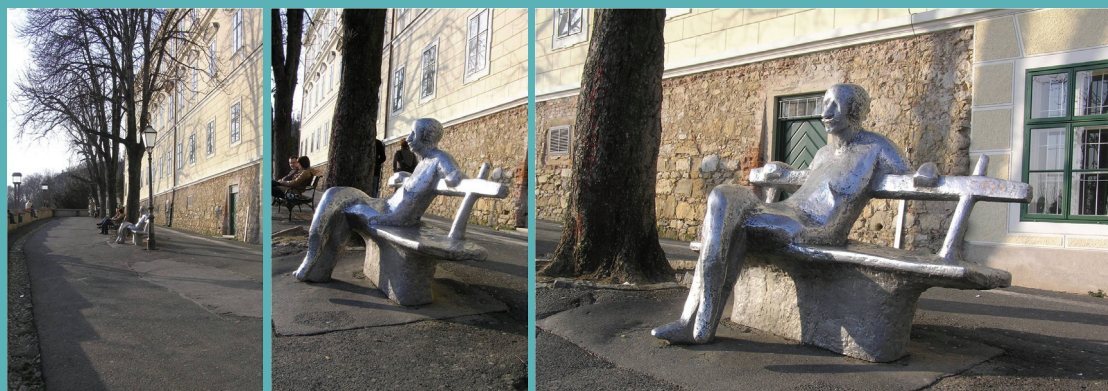
У следећем задатку одговорите са неколико реченица, јасно и сажето, усмеравајући се на оно шта је важно за задатак.

Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној свесци.

Тачан одговор доноси један или два бода.

Задатак:

Пажљиво погледајте ликовни пример приказан са неколико репродукција.

1

2

3

4

5

Објасните однос приказане скулптуре и простора у којем се скулптура налази кроз три елемента.

МОДЕЛ ТАЧНОГ ОДГОВОРА: Укидањем традиционалног постоља, којим се јавне и споменичке скулптуре одвајају и истичу наспрам свог окружења, приказана скулптура је тематски и извођењем сасвим **уроњена у простор** у којем се налази. Посматрач се тиме позива на **интеракцију** обилажењем, додиривањем, седањем на клупу и сл.

ПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: 2. *Човек и простор*

ПОТПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА: 2.1. *Архитектура: основе архитектуре, специфичности архитектуре кроз раздобља, стамбена архитектура, однос архитектуре, скулптуре и сликарства*

ОБРАЗОВНИ ИСХОД: објаснити однос архитектуре, скулптуре и сликарства у одговарајућем друштвено-историјском контексту

ЛИКОВНИ ПРИМЕР: Иван Кожарић, *Матош на клупи*, 1972, алуминијум, Загреб

БОДОВАЊЕ: 2 бода – објашњена су три елемента тачног одговора: укидање постоља, уроњеност у простор и интеракција

1 бод – објашњена су два елемента тачног одговора

0 бодова – тражени елементи нису објашњени

7. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТ

Савети наставницима

Наставници требају да објасне кандидатима образовне исходе наведене у испитном каталогу. Према тим образовним исходима требало би саставити задатке за вежбање који ће помоћи кандидатима да применом постојећег знања самостално анализирају ликовне примере. У поглављу 2.1. налазе се разрађени образовни исходи, а у поглављу 2.2. попис ликовних примера за анализу.

Савети кандидатима

Попис образовних исхода за свако подручје испитивања кандидатима може да служи као провера усвојеног знања и вештина. Добро познавање начина испитивања значајно ће помоћи кандидатима да успешно реше задатке у испиту.

Кандидатима се саветује:

- проучавање подручја испитивања те примера задатака
- решавање спроведених испита.

Литература за припремање испита државне матуре из Ликовне уметности су сви уџбеници које је одобрило Министарство знаности и образовања за рад у гимназијама и струковним школама у протеклом четворогодишњем раздобљу.

Попис одобрених уџбеника може се пронаћи на мрежној страници Министарства знаности и образовања (www.mzo.hr).

Начин полагања испита државне матуре као и мере које се изричу у случају недозвољеног понашања ученика прописани су Правилником о полагању државне матуре (Народне новине, 1/13, 41/19, 127/19, 55/20, 53/21, 126/21 и 19/23).

